

गतम् Ms. 4. 14; 7. 1; 2. 13. -3 Chief, principal, primary, supreme; सर्वथा ब्राह्मणाः पूज्याः परमं दैवतं हि तत् Ms. 9. 319. -4 Exceeding, extreme. -5 Adequate, sufficient; परमं यत्नमातिष्ठेत् स्तेनानां निग्रहे वृषः Ms. 8. 302. -6 Worst. -7 Higher than, superior to; न मन्ये वाणिज्यात् किमपि परमं वर्तनमिह Pt. 1. 11. -मम् The utmost or highest; the chief or prominent part; (at the end of comp.) consisting principally of, solely occupied with; कामोपभोगपरमा एतावदिति निश्चिताः Bg. 16. 11; Ms. 6. 96. -मम् ind. 1 A particle of assent, acceptance or agreement (well, very well, yes, be it so); ततः परममित्युक्त्वा प्रतस्थे मुनिमण्डलम् Ku. 6. 35. -2 Exceedingly, very much; परमकुद्रः &c. -Comp. -अक्षरम् the sacred syllable 'om' or Brahmā. -अङ्गना an excellent woman. -अणुः an infinitesimal particle, an atom; सिकतात्वादिपि परां प्रपेदे परमाणुताम् R. 15. 22; परगुणपरमाणुं पर्वतीकृत्य निलयम् Bh. 2. 78; पृथ्वी नित्या परमाणुरूपं T. S.; (a परमाणु is thus defined:— जालान्तरस्थसूर्यांशौ यत् सूक्ष्मं दृश्यते रजः । भागस्तस्य च षष्ठो यः परमाणुः स उच्यते ॥ Tarka K., or less accurately:— जालान्तरगते रश्मौ यत् सूक्ष्मं दृश्यते रजः । तस्य त्रिंशत्तमो भागः परमाणुः स उच्यते ॥) °अङ्गकः an epithet of Viṣṇu. -अद्वैतम् 1 the Supreme Spirit. -2 pure unitarianism. -अक्षम् rice boiled in milk with sugar. -अपमः the inclination of a planet's orbit to the ecliptic. -अर्थः 1 the highest or most sublime truth, true spiritual knowledge, knowledge about Brahman or the Supreme Spirit; इदं हि तत्त्वं परमार्थभाजाम् Mv. 7. 2. -2 truth, reality, earnestness; परिहासविजल्पितं सखे परमार्थेन न गृह्यतां वचः S. 2. 19; oft in comp. in the sense of 'true' or 'real'. °मत्स्याः R. 7. 40. Mv. 4. 30. -3 any excellent or important object. -4 the best sense. -5 the best kind of wealth. °दरिद्र really poor; Mk. °भाज a partaking of the highest truth; Mv. °विद् a philosopher. -अर्थतः ind. truly, really, exactly, accurately; विकारं खलु परमार्थतोऽज्ञात्वाऽनारम्भः प्रतीकारस्य S. 4; उवाच चैनं परमार्थतो हरं न वेत्सि नूनं यत् एवमात्थ माम् Ku. 5. 75; Pt. 1. 136. -अहः an excellent day. -आत्मन् m. the Supreme Spirit or Brahman; न च योगविधेर्नवेतरः स्थिरधीरा परमात्मदर्शनात् R. 8. 22; स्वर्गापवर्गयोर्मार्गिणामनन्ति मनीषिणः । यदुपास्तिससावन्न परमात्मा निरूप्यते ॥ Kusum. -आनन्दः 'supreme felicity', Supreme Spirit. -आपद् f. the greatest calamity or misfortune. -आयुधम् the wheel (चक्र); शूलैः प्रमथिताः केचित् केचित्तु परमायुधैः Rām. 6. 58. 12. -आर्यः a Bodhisattva (q. v.). -इषवासः an excellent archer. -ईशः an epithet of Viṣṇu. -ईश्वरः 1 an epithet of Viṣṇu. -2 of Indra. -3 of Śiva. -4 the Almighty god, the Supreme Being. -5 N. of Brahman. -6 a universal monarch, sovereign of the world; see चक्रवर्तिन्. -ऋषिः a great sage. -पेश्वर्यम् supremacy. -काण्डः, -ण्डम् a very auspicious moment. -क्रान्तिः f. the sine of the greatest declination. -गतिः f. 1 any chief object or refuge (as a god). -2 final beatitude, emancipation. -गवः an excellent bull or cow. -गहन a very mysterious, profound. -तत्त्वम् the highest truth. -धर्मात्मन् a. very dutiful, virtuous. -पदम् 1 the best

position, highest rank. -2 final beatitude; विष्णोः पदे परमे मध्व उत्सः Rv. 1. 154. 5. -परम a. most excellent of all. -पुंस् the Supreme Spirit; N. of Viṣṇu. -पुरुषः, -पुरुषः the Supreme Spirit. -प्रख्य a. celebrated, renowned. -ब्रह्मन् n. the Supreme Spirit. -मुद्रा f. One of the poses of goddess त्रिपुरा. -रसः butter-milk mixed with water. -राजः a supreme monarch. -समुदय a. very auspicious or successful; परमसमुदयेनाश्वमेधेन चेष्ट्वा Mk. 1. 4. -सम्मत a. highly esteemed; much revered. -हंसः an ascetic of the highest order, one who has controlled and subdued all his senses by abstract meditation; cf. कुटीचकः, कुटीचको बहूदकः हंसश्चैव तृतीयकः । चतुर्थः परमो हंसो यो यः पश्चात् स उत्तमः ॥ Haritāsmṛiti. °परिव्राजकाचार्यः N. of Śaṅkarāchārya.

परमक a. Highest, most excellent, best &c.; also परमिक; चतुर्णामात्मजानां हि प्रीतिः परमिका मम Rām. 1. 20. 11.

परमतः ind. In the highest degree, exceedingly, very much.

परमता 1 Highest rank, position; यद्यपि राजा परमतां गच्छति ब्रह्मैवान्तत उपनिश्चयति Bri. Up. 1. 4. 11. -2 Highest aim or end.

परंतप a. Destroying foes (a hero).

परंपदम् 1 The abode of Viṣṇu. -2 Eternal felicity. -3 A high position.

परमेष्ठ a. Superior, supreme. -ष्टः 1 An epithet of Brahman. -2 A deity.

परमेष्ठिन a Standing at the head, highest, chief; परमेष्ठिनां प्रभुः Bhāg. 10. 89. 58. -m. 1 An epithet of Brahman. -2 Of Śiva. -3 Of Viṣṇu. -4 Of Garuḍa. -5 Of Agni. -6 Any spiritual teacher. -7 (with Jains) An Arhat.

परंपर a. One following the other; परंपराणां भक्षिष्ये वानराणां मृतं मृतम् Rām. 4. 56. 5. -2 Successive, repeated. -रः 1 A great-grandson. -2 A kind of deer. -रा 1 An uninterrupted series, regular series, succession; महतीयं खल्वनर्थपरंपरा K. 103; कर्णपरंपरया 'from ear to ear, by hear-say'; परंपरया आगम् 'to be handed down in regular succession'. -2 A row, line, collection, assemblage (of regular things); तोयान्तर्भास्करालीव रेजे मुनिपरंपरा Ku. 6. 49; R. 6. 5, 35, 40; 12. 100. -3 Method, order, due arrangement; एवं परंपराप्राप्तमिमं राजर्षयो विदुः Bg. 1. 2. -4 Race, family, lineage. -5 Injury, hurting, killing. -Comp. -यात a. received by tradition. -वाहनम् an indirect means of conveyance (such as horse which draws the carriage). -सम्बन्धः an indirect conjunction; cf. P. VIII. 1. 24 com. -रम् ind. Successively, one after the other.

परंपराक a. Immolating an animal at a sacrifice.

परंपरित a. Continuous, forming a series.